

Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga na temelju odredbe članka 100. Zakona o leasingu („Narodne novine“ br. 141/13) u vezi s odredbom članka 78. Zakona o leasingu („Narodne novine“ br. 141/13) u postupku posrednog nadzora, pokrenutom po službenoj dužnosti, nad poslovanjem leasing društva BKS – leasing Croatia d.o.o., Zagreb, Ivana Lučića 2a, OIB: 52277663197, zastupanom po predsjedniku uprave Dubravku Orlovcu i članici uprave Lejli Hasanbegović, na sjednici Upravnog vijeća održanoj dana 22. prosinca 2021. donosi

RJEŠENJE

1. Utvrđuje se da je društvo BKS – leasing Croatia d.o.o., Zagreb, Ivana Lučića 2a, OIB: 52277663197, otklonilo nezakonitosti i nepravilnosti čije je otklanjanje naloženo Rješenjem Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga od 22. travnja 2021. (KLASA: UP/I 973-06/20-01/05; URBROJ: 326-01-50-52-521-20-6) na način:

- da sklapa ugovore o leasingu na jasan i razumljiv način tako da:
 - u ugovorima o financijskom leasingu ima određenu vrstu kamatne stope temeljem koje se obračunava leasing rata, a u slučaju ugovaranja promjenjive kamatne stope vezane uz određeni promjenjivi parametar ima jasno određenu strukturu kamatne stope te način usklađivanja s ugovorenim promjenjivim parametrom,
 - u ugovorima o operativnom leasingu ima određenu vrstu leasing obroka, a u slučaju ugovaranja promjenjivog leasing obroka vezanog uz određeni promjenjivi parametar ima jasno određen način obračuna leasing obroka te način usklađivanja s ugovorenim promjenjivim parametrom,
 - ukoliko se ugovara mogućnost promjene leasing rata/obroka (odnosno kamatne stope temeljem koje se isti obračunavaju) koja nije rezultat usklađivanja s ugovorenim promjenjivim parametrom, u ugovorima o leasingu ima jasno naveden način promjene te objektivne, opravdane i dokazive razloge za promjenu pri čemu je za navedene promjene potrebno zatražiti suglasnost primatelja leasinga,
 - su ugovori o financijskom leasingu koji se sklapaju s potrošačima usklađeni s odredbama Zakona o potrošačkom kreditiranju („Narodne novine“ br. 75/09, 112/12, 143/13, 147/13, 09/15, 78/15, 102/15 i 52/16) u dijelu obračuna kamatnih stopa.

- da je dostavilo pisano očitovanje Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga o aktivnostima koje je poduzelo prema svim primateljima leasinga čije su ugovorne obveze neosnovano i netransparentno jednostrano izmijenjene dana 27. kolovoza 2009. godine.

- da je na početnoj internetskoj stranici društva BKS – leasing Croatia d.o.o. objavilo kako je Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga donijela Rješenje dana 22. travnja 2021., s mrežnom poveznicom na internetsku stranicu Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga na kojoj je Rješenje objavljeno i tu obavijest držalo na početnoj internetskoj stranici neprekidno 60 dana.

2. Okončava se postupak posrednog nadzora nad poslovanjem društva BKS – leasing Croatia d.o.o., Zagreb, Ivana Lučića 2a, OIB: 52277663197 (KLASA: UP/I 973-06/20-01/05).

Obrazloženje

Na temelju članka 78. Zakona o leasingu („Narodne novine“ br. 141/13; dalje u tekstu: Zakon) ovlaštene osobe Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga (dalje u tekstu: Hanfa) obavile su po službenoj dužnosti posredan nadzor društva BKS – leasing Croatia d.o.o., Zagreb, Ivana Lučića 2a, OIB: 52277663197 (dalje u tekstu: Društvo) po predmetu nadzora obračuna kamatnih stopa po ugovorima o leasingu.

Temeljem Zapisnika o obavljenom nadzoru od 11. prosinca 2020. (KLASA: UP/I 973-06/20-01/05, URBROJ: 326-01-50-52-521-20-2) Hanfa je Rješenjem od 22. travnja 2021. (KLASA: UP/I 973-06/20-01/05; URBROJ: 326-01-50-52-521-20-6; dalje u tekstu: Rješenje) Društvu radi otklanjanja utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti točkom 1. Rješenja naložila sljedeće:

- 1.1. od dana zaprimanja Rješenja s primateljima leasinga sklapati ugovore o leasingu na jasan i razumljiv način tako da u:
 - u ugovorima o financijskom leasingu bude određena vrsta kamatne stope temeljem koje se obračunava leasing rata, a u slučaju ugovaranja promjenjive kamatne stope vezane uz određeni promjenjivi parametar bude jasno određena struktura kamatne stope te način usklađivanja s ugovorenim promjenjivim parametrom (trenutak kada se vrši usklađivanje, vrijednost promjenjivog parametra koja se uzima prilikom usklađivanja te referentna razdoblja na koja će se usklađivanje odnositi),
 - u ugovorima o operativnom leasingu bude određena vrsta leasing obroka, a u slučaju ugovaranja promjenjivog leasing obroka vezanog uz određeni promjenjivi parametar bude jasno određen način obračuna leasing obroka te način usklađivanja s ugovorenim promjenjivim parametrom (trenutak kada se vrši usklađivanje, vrijednost promjenjivog parametra koja se uzima prilikom usklađivanja te referentna razdoblja na koja će se usklađivanje odnositi),
 - ukoliko se ugovara mogućnost promjene leasing rata/obroka (odnosno kamatne stope temeljem koje se isti obračunavaju) koja nije rezultat usklađivanja s ugovorenim promjenjivim parametrom, u ugovorima o leasingu bude jasno naveden način promjene te objektivni, opravdani i dokazivi razlozi za promjenu pri čemu je za navedene promjene potrebno zatražiti suglasnost primatelja leasinga,
 - ugovori o financijskom leasingu koji se sklapaju s potrošačima budu usklađeni s odredbama Zakona o potrošačkom kreditiranju („Narodne novine“ br. 75/09, 112/12, 143/13, 147/13, 09/15, 78/15, 102/15 i 52/16) u dijelu obračuna kamatnih stopa.

Kao dokaz o izvršenju tog naloga Društvo je bilo dužno u roku od 30 dana od zaprimanja Rješenja Hanfi dostaviti Izvješće o poduzetim mjerama zajedno s:

- izmijenjenim te od strane Uprave usvojenim tipskim ugovorima o leasingu (obrazac ugovora i opći uvjeti),
 - mišljenjem internog revizora o provedbi tog naloga,
 - drugim dokazima koji potvrđuju izvršenje tog naloga.
- 1.2. u roku od 30 dana od zaprimanja Rješenja dostaviti pisano očitovanje Hanfi o aktivnostima koje je poduzelo prema svim primateljima leasinga čije su ugovorne obveze neosnovano i netransparentno jednostrano izmijenjene dana 27. kolovoza 2009. godine.

Točkom 2. Rješenja Društvu je naloženo da u roku od 5 dana od dana primitka Rješenja, na početnoj internetskoj stranici Društva objavi da je Hanfa donijela Rješenje dana 22. travnja 2021., s mrežnom poveznicom na internetsku stranicu Hanfe na kojoj je Rješenje objavljeno i tu obavijest drži na početnoj internetskoj stranici neprekidno 60 dana.

Društvo je dana 25. svibnja 2021. dostavilo Hanfi dokument naziva „Rješenje o postupku posrednog nadzora pokrenutom po službenoj dužnosti nad poslovanjem leasing društva BKS

– *leasing Croatia d.o.o., Zagreb, Ivana Lučića 2a, OIB: 52277663197*“ (KLASA: UP/I 973-06/20-01/05; URBROJ: 326-01-50-52-521-20-6; dalje u tekstu: **Izvješće I.**) uz koji je dostavljeno: Odluka uprave br. 5/2021 od 26. travnja 2021. kojom su o izmijenjeni tipski ugovori o leasingu i opći uvjeti, 12 tipskih obrazaca ugovora o leasingu (ugovori o operativnom leasingu s nepromjenjivom visinom obroka, s promjenjivom visinom obroka vezanim u 3-mjesečni EURIBOR i promjenjivom visinom obroka vezanim uz 6-mjesečni EURIBOR; ugovori o financijskom leasingu s nepromjenjivom kamatnom stopom, s promjenjivom kamatnom stopom vezanom u 3-mjesečni EURIBOR i promjenjivom kamatnom stopom vezanom uz 6-mjesečni EURIBOR; ugovori o financijskom leasingu nekretnine s nepromjenjivom kamatnom stopom, s promjenjivom kamatnom stopom vezanom u 3-mjesečni EURIBOR i promjenjivom kamatnom stopom vezanom uz 6-mjesečni EURIBOR; ugovori o financijskom leasingu zaključeni s potrošačem s nepromjenjivom kamatnom stopom, s promjenjivom kamatnom stopom vezanom u 3-mjesečni EURIBOR i promjenjivom kamatnom stopom vezanom uz 6-mjesečni EURIBOR), obrasci općih uvjeta ugovora o leasingu (opći uvjeti ugovora o financijskom leasingu motornog vozila / pokretnine, opći uvjeti ugovora o financijskom leasingu motornog vozila / pokretnine zaključenog s potrošačem, opći uvjeti ugovora o financijskom leasingu nekretnine, opći uvjeti ugovora o operativnom leasingu motornog vozila / pokretnine), Izvješće interne revizije BKS – leasing Croatia d.o.o. o provedbi naloga HANFA-e, primjerak dopisa koji je Društvo dostavljalo svim primateljima leasinga čije su ugovorne obveze neosnovano i netransparentno jednostrano izmijenjene te dokument „LIST POPIS POŠILJAKA“ društva Lider express d.o.o. koji po očitovanju Društva predstavlja popis primatelja leasinga kojima su dostavljeni dopisi.

Društvo je u Izvješću I. navelo kako je kao dokaz o izvršavanju naloga iz točke 1.1. Rješenja kreiralo novih 12 tipskih ugovora o leasingu i te pripadajuće opće uvjete koji su stupili na snagu danom zaprimanja Rješenja te koji su u potpunosti suglasni s nalogima iz Rješenja te je prilagođen i izmijenjen i sam način obračuna rata i obroka donošenjem novog internog akta.

Uvidom u Odluku Uprave utvrđeno je da je Uprava Društva usvojila izmijenjene tipske obrasce ugovora i općih uvjeta.

Uvidom u ugovornu dokumentaciju dostavljenu u sklopu postupanja po točki 1.1. Rješenja tako je utvrđeno da je Društvo u ugovorima jasno naznačilo sklapaju li se s promjenjivim ili fiksnim obrocima odnosno naknadama. Društvo je na obrascima ugovora o financijskom leasingu sklopljenim s promjenjivom kamatnom stopom jasno odredilo strukturu kamatne stope te način usklađivanja s ugovorenim promjenjivim parametrom dok je u ugovorima o operativnom leasingu jasno određen način obračuna leasing obroka te način usklađivanja s ugovorenim promjenjivim parametrom. U ugovorima je određena i mogućnost promjene leasing rata/obroka (odnosno kamatne stope temeljem koje se isti obračunavaju) koja nije rezultat usklađivanja s ugovorenim promjenjivim parametrom, te su jasno navedeni objektivni, opravdani i dokazivi razlozi za promjenu.

U ugovorima o leasingu koju su sklopljeni uz primjenu minimalne kamatne stope (tzv. „zero floor“) određeno je da nominalna kamatna stopa odgovara visini fiksnog dijela kamatne stope.

Ugovori o leasingu koji se sklapaju s potrošačima usklađeni su s odredbama Zakona o potrošačkom kreditiranju („Narodne novine“ br. 75/09, 112/12, 143/13, 147/13, 09/15, 78/15, 102/15 i 52/16) u dijelu obračuna kamatnih stopa na način da je u ugovorima o financijskom leasingu navedena marža, da je navedeno u kojim se razdobljima razmatra donošenje odluke o korekciji visine kamatne stope (koje je bazno razdoblje te koja su referentna razdoblja), da je navedena kvalitativna i kvantitativna razrada uzročno-posljedične veze kretanja referentne kamatne stope i utjecaja tih kretanja na visinu promjenjive kamatne stope, a u ugovorima je brisana odredba kako promjenjivost kamatne stope ovisi „o uvjetima refinanciranja na tržištu novca“.

Pregledom i analizom cjelokupne zaprimljene dokumentacije Hanfa je utvrdila kako je Društvo u potpunosti postupilo po nalogu iz točke 1.1. izreke Rješenja.

Vežano uz točku 1.2. izreke Rješenja Društvo navodi kako je uputilo unificiranu obavijest svim primateljima leasinga (njih 128) kojima je dana 27. kolovoza 2009. korigiralo kamatnu maržu bez obzira na rok zastare. Društvo je Izvješću I. priložilo primjerak navedene obavijesti kao i dokaze o slanju te status poslanih obavijesti.

Radi utvrđivanja potpunog činjeničnog stanja vežano uz postupanje Društva po točki 1.2. izreke Rješenja Hanfa je dana 19. srpnja 2021. od Društva zaključkom zatražila dopunu Izvješća o otklanjanju nezaklonitosti i nepravilnosti (dalje: Zaključak o dopuni) na način da je bilo dužno u roku od 60 dana od zaprimanja Zaključka o dopuni Hanfi dostaviti analitički prikaz svih ugovora o leasingu kod kojih je Društvo pogrešno obračunalo leasing rate/obroke s točno određenim elementima.

Dana 17. rujna 2021. Društvo je dostavilo podnesak naslova „Zaključak – dopuna izvješća o otklanjanju nezaklonitosti i nepravilnosti vežano uz nalog iz točke 1.2. Rješenja (KLASA: UP/I 973-06/20-01/05; URBROJ: 326-01-50-52-521-21-6 od 22. travnja 2021. dalje u tekstu: Rješenje)“ (dalje u tekstu: **Izvješće II.**). U sklopu navedenog podneska Društvo je dostavilo tablični prikaz ugovora o leasingu kod kojih je pogrešno obračunalo leasing rate/obroke. Društvo napominje kako su u odnosu na sve ugovore kod kojih je došlo do korekcije kamatne stope eventualna potraživanja primatelja leasinga po osnovu povećanja kamatne stope zastarjela. Pored navedenog, Društvo navodi da kako je uputilo obavijest svim primateljima leasinga bez obzira na zastaru te je od strane primatelja leasinga zaprimilo 17 upita telefonom ili elektroničkim putem.

U svrhu obavljanja predmetnog nadzora i praćenja postupanja subjekta nadzora u izvršavanju naloga iz točke 1.2. Rješenja, kao i mogućih implikacija na poslovanje Društva Hanfa je dana 28. listopada 2021. ponovno zaključkom zatražila dopunu Izvješća o otklanjanju nezaklonitosti i nepravilnosti (dalje: Zaključak o dopuni II). Predmetnim zaključkom od Društva je zatražena dostava popisa eventualnih sudskih tužbi pokrenutih protiv Društva vežano uz pogrešan obračun kamata u ugovorima o leasingu sa točno određenim elementima.

Kao odgovor na zatraženo Društvo je dana 8. studenog 2021. dostavilo podnesak „Zaključak – dopuna izvješća o otklanjanju nezaklonitosti i nepravilnosti vežano uz nalog iz točke 1.2. Rješenja (KLASA: UP/I 973-06/20-01/05; URBROJ: 326-01-50-52-521-21-6 od 22. travnja 2021. dalje u tekstu: Rješenje)“ (dalje u tekstu: **Izvješće III.**). Društvo u predmetnom Izvješću III. navodi kako do dana primitka Zaključka nije zaprimilo niti jednu tužbu koja bi bila povezana s predmetnim nadzorom Hanfe te napominje kako će ukoliko navedenih tužbi u budućnosti bude o tome svojevrijno obavijestiti Hanfu.

Pregledom i analizom cjelokupne zaprimljene dokumentacije Hanfa je utvrdila kako je Društvo postupilo i po nalogu iz točke 1.2. izreke Rješenja.

Kao dokaz o izvršenju naloga iz točke 2. izreke Rješenja, Društvo je u **Izvješću I.** navelo kako je u zadanom roku na početnoj internetskoj stranici Društva objavilo informaciju o donošenju rješenja Hanfe te o tome obavijestilo primatelje leasinga. Uvidom u internetske stranice Društva Hanfa je utvrdila kako je predmetno Rješenje objavljeno odmah po zaprimanju te je predmetna objava bila vidljiva na početnoj internetskoj stranici Društva narednih 60 dana, čime je Društvo postupilo po točki 2. izreke Rješenja.

Slijedom svega navedenoga, uvidom u zaprimljena **Izvješća I., II. i III.** koja su Hanfi dostavljena kao dokaz o otklanjanju nezaklonitosti i nepravilnosti utvrđeno je da je Društvo postupilo po svim točkama izreke na način i u obliku određenom Rješenjem, stoga je Hanfa na temelju rezultata cjelokupnog postupka, a sukladno članku 9. Zakona o općem upravnom postupku („Narodne novine“ br. 47/09) te članku 100. Zakona, odlučila kao u izreci ovog Rješenja.

Na temelju odredbe članka 8. stavka 3. Zakona o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga („Narodne novine“ broj 140/05 i 12/12) ovo rješenje će se objaviti na internetskoj stranici Hanfe.

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU

Protiv ovog Rješenja žalba nije dopuštena, ali se protiv istog može pokrenuti upravni spor podnošenjem tužbe Upravnom sudu u Zagrebu u roku od 30 dana od dana primitka ovog Rješenja.

PREDSJEDNIK UPRAVNOG VIJEĆA
dr. sc. Ante Žigman

KLASA: UP/I 973-06/20-01/05
URBROJ: 326-01-50-52-521-21-16

Zagreb, 22. prosinca 2021.